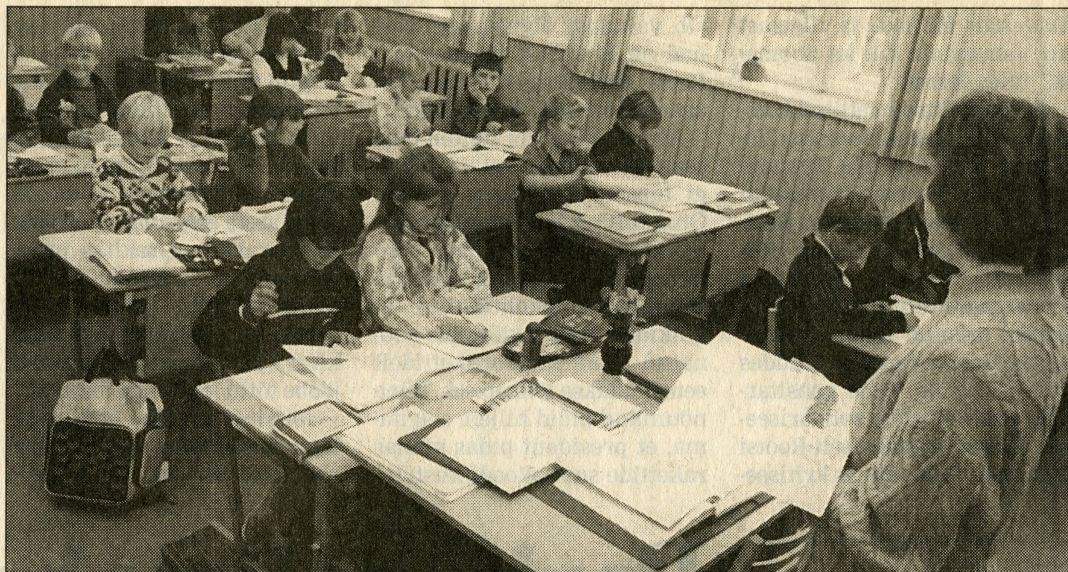

Õpetaja vajab usaldusväärset tagasisidet töö kohta

Kolumnist Ainar Ruus-
saar tegi 30. novembri
Eesti Päevalehes ettepa-
neku saata õpetajad igal aastal
eksamile. Teatud mõttes võib
sellega nõustuda. Õpetaja teeb
eksami iga kord, kui astub klas-
si ette. Ainult hinne jääb saa-
mata, tulemus seega ebasel-
geks. Tean hästi, kui rahunuks
muutuvad õpilased, kui tööle ei
järgne kohe hinnet. Õpilased
ütlevad, et nad ei tea siis, kas
nad "oskavad" või mitte. Õpe-
tajal enamasti selliseid kahtlusi
pole, kuid tühi tunne jääb ikka,
kui tehtud tööle ei järgne taga-
sisidet. Nagu näitleja, kelle esi-
nemisele järgneb vaikus saalis
ja kõik lahkuvad etenduselt.

Õpetaja vajab usaldusväärset
tagasisidet oma töö kohta. See
saab olla atesteerimise ja palga
määramise alus. Praegu põhi-
nevad hinnangud õpetaja töö
kohta mitte süstemaatilisel ja
kokkulepitud kriteeriumidest
lähtuval teabel, vaid kuulujut-
udel. Sageli on need tõesti ra-
bavad, kuid see ei anna veel
võimalust teha üldistusi ja anda
nende põhjal pädevaid hin-
nanguid. Hinnanguandmisest
hariduses on kujunemas
omaette teadus.

Õpetaja "eksamineerimise"

Õpetaja sooritab eksami iga päev klassi ette astudes, vaid tagasiside jääb nõrgaks.

MARKO MUMM

süsteemis on midagi väga mä-
da. Vaatamata vastutajate hea-
dele kavatsustele ja juba küm-
me aastat kestvatele ümberkor-
raldustele, tuleb haridusminis-
teeriumist ikka määruste-
nimelisi ulmejutte, mille sisuks
on "kuidas muuta nii, et mida-
gi ei muutuks". Aastavanune
"Õpetajate atesteerimise ju-
hend" on paraku samast žan-
rist.

Mingilgi määral süstemaati-

line teave õpetaja ja kooli töö-
tulemuste kohta tuleb meil ta-
gantjärele tarkusena. Selleks
on andmed õpilaste kõrgkooli
sissesaamise kohta. Teabepuu-
duses on need "tulemused" sel-
gelt ületähtsustatud. Koolilõpe-
taja tööleasumine või kutset õpi-
pima hakkamine ei tähendagi
nagu midagi, kooli ja õpetaja-
töö tulemuslikkuse arvestuses
maksab ainult koht kõrgkoolis
– olgu millises tahes.

Kuidas on võimalik anda ta-
gasisidet õpetajale tema tegeli-
ku töö kohta jooksvalt, kui võib
veel teha korrektiive? Kuidas
teavitada sellest lapsevane-
maid, õpilasi ja kooli juhtkon-
da? Nende küsimuste üle on
Euroopa arenenud maades, kus
maksumaksja raha kasutamist
jälgib avalikkus, paar aasta-
kümnet pead murtud. Täna-
päevane tee selleks on koolisi-
sesse kvaliteedisüsteemi välja-

kujundamine, mitte juhuslik
inspekteerimine.

Kvaliteedisüsteem põhineb
koolisiselt ja välise asjaosa-
listega (vanemad, haridusju-
hid) läbi räägitud eesmärkidel,
hindamiskriteeriumidel ja
–protseduuridel. Lepitakse kok-
ku, mille kohta, mis vormis ja
millal tööst kokkuvõtteid te-
hakse ja nendest teavitatakse.
Hinnang antakse aga enesehin-
nanguna. Et see lähtuks tegeli-
kust olukorrast, tagatakse kok-
kulepitud ja osalt avalike prot-
seduuridega. Kvaliteedisüsteemi
rakendudes panevad õpetaja-
jad ja kooli juhtkond ise oma
tööle hinded, kaasa saavad rää-
kida ka õpilased ja vanemad.
Õpetaja saab tagasiside oma töö
kohta, koolijuhid teavet tasu-
süsteemi kujundamiseks ja õpi-
lased–vanemad valikute tege-
miseks.

Kvaliteedisüsteemid kõrg-
koolis ning kutseõppes on Eu-
roopa Liidu maades hea tava,
mille järgimine annab eelise tu-
rukonkurentsis. Sellele rongile
on mõtet asuda praegu, mitte
paari aasta pärast.

HANNES VOOLMAA

*Tallinna 32. keskkooli õpetaja,
Avatud Eesti Fondi haridus-
programmi juht*